

ZYGMUNT SZYMLA

Akademia Ekonomiczna w Krakowie

**KSZTAŁCENIE NA KIERUNKU
GOSPODARKA PRZESTRZENNA
W AKADEMII EKONOMICZNEJ W KRAKOWIE**

Abstract: The Spatial Economy as a Study Major at The University of Economics in Cracow. This article underlines the main reasons for formation of Spatial Economy as a study major at the University of Economics in Cracow.

It presents the profile of the studies as well as the characteristics of two provided specialisations – Strategies of Regional Development and Urban Management.

There are also shown some employment perspectives for young people graduating from the Spatial Economy.

Transformacja systemowa lat 90. ubiegłego wieku w Polsce unaoczniała konieczność ważnej rekonstrukcji kształcenia na wszystkich szczeblach nauczania. Zanikają kierunki cieszące się do niedawna dużą popularnością, powstają natomiast specjalności nowe, których często nie znamy, ale które są wymogiem przebudowujących się struktur gospodarczych i w ślad za tym – specyfiki rynku pracy. Takim nowym kierunkiem studiów jest *gospodarka przestrzenna*.

Kierunek ten – powołany na naszej Uczelni w 1996 r. – jest niewątpliwie odzwierciedleniem na spodziewany wzrost zapotrzebowania na kadry o najwyższych kwalifikacjach. Wynika m.in. z postępującej integracji ze strukturami europejskimi i związanymi z tym procesami przebudowy organizacji terytorialnej kraju w kierunku wzrostu samodzielności miast, gmin i regionów oraz niezbędnej poprawy zarządzania rozwojem jednostek terytorialnych.

Studia magisterskie na kierunku *gospodarka przestrzenna* mają przygotować specjalistów zdolnych do uczestnictwa w kształtowaniu przestrzennej organizacji rozwoju społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności w planowaniu przestrzennym, programowaniu rozwoju regionalnego i lokalnego, we współdziałaniu administracji rządowej i samorządowej, w kształtowaniu międzynarodowej współpracy regionów i miast. Specyfika gospodarki przestrzennej stanowi o znacznym zapotrzebowaniu na wysoko kwalifikowane kadry ekonomiczne o specjalistycznym i często interdyscyplinarnym przygotowaniu zawodowym.

W ramach kierunku *gospodarka przestrzenna* studentom są oferowane dwie specjalności: *strategie rozwoju regionalnego oraz Zarządzanie miastem*.

Specjalność *strategie rozwoju regionalnego* przygotowuje studentów do pracy w służbach planistyczno-zarządzających organów samorządowych wszystkich szczebli. Szczególna uwaga zwrócona jest na przedmioty związane z procedurami programowania strategicznego gmin, powiatów i województw. W procesie nauczania studenci są m.in. zapoznawani z praktyką i zasadami programowania regionalnego w Unii Europejskiej, technikami negocjacji oraz monitorowania rozwoju regionalnego i lokalnego.

Specjalność *zarządzanie miastem* oferuje studentom wiedzę z zakresu funkcjonowania i rozwoju miasta. Program kształcenia na tej specjalności obejmuje m.in. takie przedmioty, jak: metody i techniki analizy regionalnej, samorząd terytorialny, zarządzanie strategiczne, gospodarka nieruchomościami oraz rachunkowość budżetowa. Absolwenci tej specjalności będą mogli znaleźć zatrudnienie w różnych jednostkach samorządów miejskich, a także w biurach projektów i pracowniach planistyczno-urbanistycznych.

Studia na kierunku *gospodarka przestrzenna* odpowiadają standardom kształcenia dla tego kierunku przyjętym przez MEiN oraz standardom i kryteriom jakości wyznaczonym przez Komisję Akredytacyjną przy Fundacji Promocji i Akredytacji Kierunków Ekonomicznych EPOQS. Według tych ostatnich standardów „absolwent studiów magisterskich na kierunku *gospodarka przestrzenna* powinien posiadać:

1. Szerokie spektrum wiedzy w zakresie ekonomii i administracji publicznej.
2. Wystarczającą wiedzę do identyfikowania i interpretowania zdarzeń, struktur i procesów współczesnej gospodarki zarówno w skali lokalnej, regionalnej, krajowej, jak i międzynarodowej umożliwiającą prowadzenie polityki rozwoju i zarządzania jednostkami terytorialnymi.
3. Umiejętności analityczne i menedżerskie w sferze władzy i administracji publicznej, zwłaszcza samorządów terytorialnych, umożliwiające wykonywanie zawodów związanych ze służbą publiczną i administracją samorządową, zawodu menedżera lokalnego i regionalnego, specjalisty ds. rozwoju oraz menedżera przedsięwzięć publicznych.
4. Umiejętności w dziedzinie planowania i zagospodarowania przestrzennego jednostek terytorialnych.
5. Umiejętności w zakresie prowadzenia marketingu terytorialnego, finansów samorządowych, gospodarowania mieniem komunalnym oraz zarządzania nieruchomościami, usługami publicznymi i środowiskiem.
6. Umiejętności współpracy z jednostkami terytorialnymi różnych poziomów w skali regionalnej, krajowej i ponadnarodowej oraz wykorzystywania zewnętrznych środków w realizacji projektów rozwoju.

7. Świadomość odpowiedzialności społecznej, etycznej i prawnej pracy w administracji publicznej oraz pracy na styku sfery komercyjnej, politycznej i administracyjnej.

Kształcenie na kierunku *gospodarka przestrzenna* oparte jest na:

- zasadzie pomocniczości oraz samorządności lokalnej;
- koncepcji endogenicznego i egzogenicznego oraz trwałego rozwoju lokalnego i regionalnego (*sustainable development*);
- metodologii programowania rozwoju lokalnego i regionalnego;
- menedżerskim sposobie kierowania jednostkami terytorialnymi, mieniem komunalnym, usługami publicznymi i środowiskiem;
- zaawansowanych technikach analitycznych z różnych dziedzin gospodarki przestrzennej.

Kanon wiedzy na kierunku *gospodarka przestrzenna* obejmuje pięć podstawowych pól wiedzy:

- podstawy prawno-instytucjonalne gospodarki przestrzennej;
- podstawy społeczno-ekonomiczne gospodarki przestrzennej;
- podstawy geograficzno-przyrodnicze gospodarki przestrzennej;
- strategiczne i operacyjne zarządzanie rozwojem gospodarki lokalnej i regionalnej;
- przedsiębiorczość i inwestowanie w gospodarce przestrzennej.

Program studiów w zakresie kierunku *gospodarka przestrzenna* obejmuje zajęcia praktyczne, integrujące wiedzę z różnych obszarów funkcjonalnych zarządzania, ucząc przy tym pracy zespołowej oraz doskonalić umiejętności analizy, podejmowania i wdrażania decyzji (gry i symulacje zarządzania, zespołowa realizacja projektów doradczych).

Kadra dydaktyczna

Zajęcia dydaktyczne na kierunku *gospodarka przestrzenna* prowadzą pracownicy Katedry Gospodarki Regionalnej. Ponadto wykłady prowadzą również pracownicy z innych katedr, m.in. Katedry Finansów, Polityki Ekonomicznej i Programowania Rozwoju, Katedry Gospodarki i Administracji Publicznej, Katedry Polityki Przemysłowej i Ekologicznej, Katedry Marketingu, a także wykładowcy z Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Instytutu Rozwoju Miast w Krakowie.

Współpraca z praktyką gospodarczą

Współpraca z praktyką życia gospodarczego jest ważnym elementem kształcenia na kierunku *gospodarka przestrzenna*. Katedry prowadzące ten kierunek ściśle współpracują z Ministerstwem Gospodarki, Instytutem Rozwoju Miast w Krakowie oraz z urzędami wojewódzkimi i urzędami miejskimi wielu miast w południowo-wschodniej Polsce.

Kontakty z praktyką gospodarczą dotyczą: problematyki prac badawczych poszczególnych katedr, praktyk studenckich odbywanych m.in. w różnych urzędach administracji państwowej i samorządowej oraz w biurach planowania przestrzennego, a także tematyki podejmowanych prac magisterskich.

Katedry organizują seminaria i konferencje o zasięgu krajowym i międzynarodowym. Pracownicy katedr współpracują ze Szkołą Przedsiębiorczości i Zarządzania AE w Krakowie oraz z Małopolską Szkołą Administracji i Gospodarki Publicznej, gdzie prowadzą zajęcia dydaktyczne na różnych studiach podyplomowych z zakresu *gospodarki przestrzennej, programowania rozwoju regionalnego i lokalnego oraz gospodarki samorządowej*.

Perspektywy zatrudnienia absolwentów

Absolwenci kierunku *gospodarka przestrzenna* znajdują zatrudnienie w różnych służbach administracji publicznej zajmujących się planowaniem przestrzennym, polityką regionalną oraz gospodarką gruntami i ochroną środowiska. Mogą być także zatrudnieni w biurach projektów, organizacjach społeczno-gospodarczych, regionalnych fundacjach i izbach gospodarczych itp.

Perspektywy zatrudnienia ekonomistów ze znajomością problematyki gospodarki przestrzennej wyraźnie wzrosły w związku z możliwościami, jakie daje *Ustawa z 15 XII 2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów* (Dz.U. z 24 I 2001 r., art.5), według której absolwenci kierunku *gospodarka przestrzenna* mają prawo do kierowania pracami (studiami) z zakresu planowania regionalnego i lokalnego.

Absolwenci mogą pogłębiać swoje studia w ramach 4-semestralnych studiów MPA (*Master of Public Administration*), prowadzonych wspólnie przez Akademię Ekonomiczną w Krakowie oraz uniwersytety w Danii i Wielkiej Brytanii.

Współpraca z zagranicą

Studentom kierunku *gospodarka przestrzenna* oferujemy cykl wykładów w języku francuskim, prowadzonych przez profesorów z Instytutu Urbanistyki na Uniwersytecie Pierre Mendes France w Grenoble. Wykłady są traktowane jako przedmioty specjalnościowe. Tematyka wykładów dotyczy szeroko pojętych zagadnień gospodarki przestrzennej oraz planowania przestrzennego. Oprócz wykładów w języku francuskim nasi studenci mają okazję na wyjazd studyjny do Francji organizowany przez Uniwersytet Pierre Mendes France, w trakcie którego odbywają się spotkania w urzędach oraz instytucjach związanych z rozwojem regionalnym, zapoznają się ze stosowanymi, we Francji, narzędziami polityki regionalnej, poznają nowoczesne rozwiązania w zakresie planowania urbanistycznego, a także stosowane we Francji sposoby finansowania przedsięwzięć z zakresu rozwoju przestrzennego.